

Restaureringstiltak i Gaulavassdraget

Tiltak i hovedvassdraget
Tiltak i sidebekker

Torstein Rognes
Gaula Fiskeforvaltning

Gaula-vassdraget

- Ca 200 km anadrom strekning
- 687 rettighetshavere
- 7-8000 tilreisende fiskere
- 55 000 fiskedøgn
- Norges mest besøkte lakseelv
- GBM 25 817 kg hunnfisk
- Lange tradisjoner for sportsfiske
- Jobbet mye med bekkerestaurering
- Kombinerer tiltak og kunnskapsformidling

Fysiske årsaker til svekket produksjon

- Vei, jernbane, landbruk, annen infrastruktur, grusuttak.
- Elveforbygninger og erosjonssikring har gjort at naturlig «elvedynamikk» er svekket.
- Arrestert elv fører til mangel på masser og økt vannhastighet som fører til senkning av elvebunn.
- Resultatet blir et habitat som er dårlig egnet både for gyting og oppvekst.

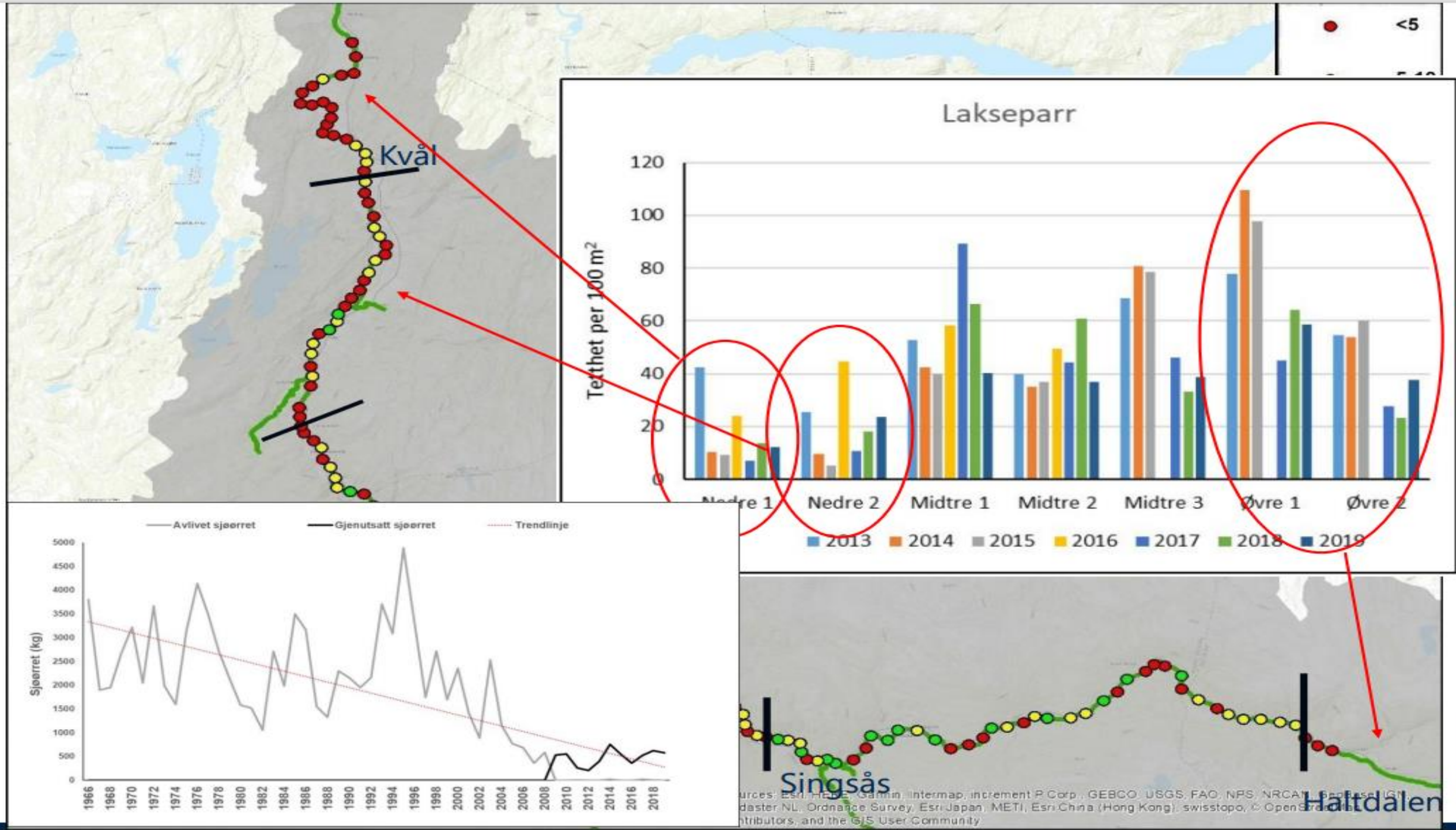

Foto:

- [illegible]

Utfordringer

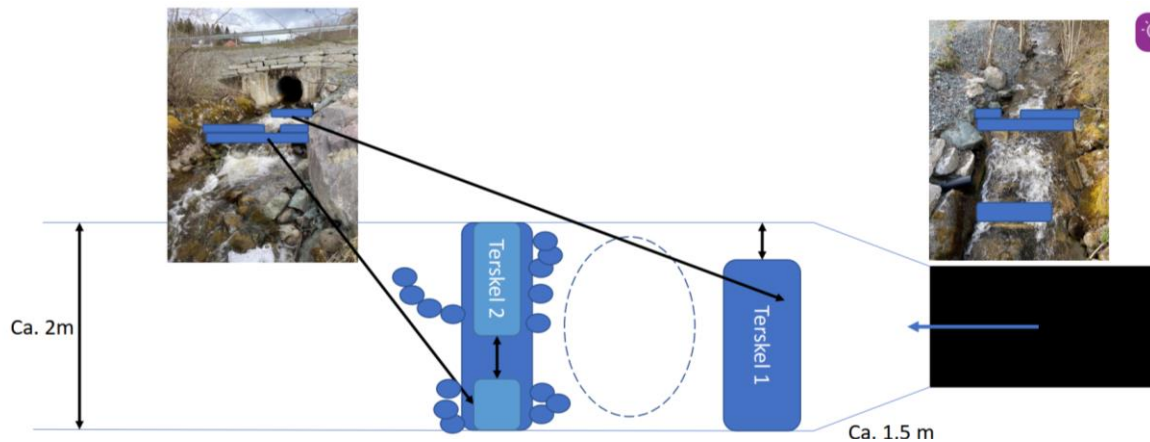

- Vi ser det er en utfordring i prosjektsammenheng å ha Statsforvalteren som tiltakshaver. Dette gir en dobbeltrolle med bruk av settestatsforvalter som hovedregel. Dette er ikke ønskelig.
- Det vi gjør nå er habitattiltak. Restaurering er tilbakeføring slik at naturlige prosesser (f.eks. sedimanttransport og -tilførsel) fungerer. Dette utfordrer f.eks. andre private interesser som landbruk.
- Finansiering. Nå søker vi ulike påvirkere etter midler for hvert tiltak. Ønsker mer forutsigbarhet og kontinuitet. Ser mot en organisering likt Vassdragsforbundet for Mjøsa.

Positive effekter

- Trøndelag fylkeskommune har satt seg inn i planen, og gjennomfører på eget initiativ tiltak innenfor sitt ansvarsområde i Vadbekken i 2021. Dette vil bidra til å redusere gapet mellom opprinnelig- og dagens anadrome strekning.
- BaneNor og Fylkeskommunen inngår samarbeid med Gaula fiskeforvaltning for tiltak innenfor sitt ansvarsområde.

Situasjonen for sjøørret i Gaulavassdraget

Tabell 9. Samlet lengde (m) og areal (m²) for 25 opprinnelig og/eller nåværende sjøørrettførende bekkesystemer til Gaulosen og Gaula opp til områder ved Flå. Tap av lengde og areal (i dag) er angitt i prosent.

Sone	Sjøørrettførende strekning					
	Lengde (m)			Areal (m ²)		
	Før	Nå	%-tap	Før	Nå	%-tap
Gaulosen-Flå	68 260	24 123	64,7	309 358	96 800	68,7

Tabell 10. Samlet areal (kvadratmeter) for 25 opprinnelig og/eller nåværende sjøørrettførende bekkesystemer til Gaulosen og Gaula opp til områder ved Flå. Reelt tap er areal multiplisert med fastsatt produksjonsevne (0-1). Tap av areal (i dag) er angitt i prosent.

Sone	Sjøørrettførende strekning				
	Areal (m ²)				
	Før	Nå	%-tap	Nå (reelt)	%-tap (reelt)
Gaulosen-Flå	309 358	96 800	68,7	32537	89,5

www.nina.no

1497

NINA Rapport

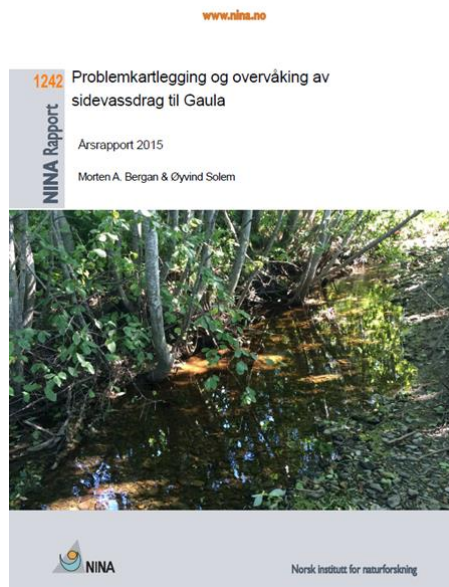
Problemkartlegging, ungfiskovervåking og anslag på tapt areal og redusert produksjonsevne i små sidevassdrag til Gaula

Undersøkelser i 2017

Morten Andre Bergan & Øyvind Solem

Norsk institutt for naturforskning

GAULDALSPOSTEN

12. november 2020 11. utgave

Bygger vei for sjørreten

Vedleggsgang er det mye av. Mer spenst er det at det bygges vei for sjørreten. Trøndelag fylke kommuner og fylkeskommuner bruker 500-1000 kroner på å få den truede fisken til å krysser fylkesveier 30 mellom Støren og Rognes. Tre kommuner utgjør Gaula-vassdragets første stikkapp.

Vurderer du å selge bolig?

Kontakt lokalmegleren som kjennet Gauldalen!

Des lokalmegler

Svenn Nilsen Rønning

Kontaktnummer

9000 100 000

9000 100 000

9000 100 000

GAULA fiskeforvaltning

Bakgrunn for bekkeprosjekt

- Fra rapporter/undersøkelser
- Egne observasjoner
- Fra henvendelser
 - Antall henvendelser øker ved medieoppslag

Utredningsfase

- Skaff bakgrunnsinfo om bekken
 - Rapporter
 - Vannstatus
 - Ungfiskundersøkelser
 - Snakk med grunneiere/lokale
 - Sjekk gamle og nye flyfoto
 - Kart
 - Osv
- Systematiser informasjon
 - Lag faktaark
- Bilder
- Hva er flaskehalsen og hvordan løse dem?
- Beregn kostnader (Søknadsfrist 15/1)

Hansbakkbekken bakgrunnsinfo

Figur 15. Oversiktskart Hansbakkbekken. Antatt opprinnelig anadrom strekning med uthevet blått. (Kartgrunnlag: <http://vann-nett.nve.no/statistikk/>)

Hansbakkbekken har sitt opphav fra skog og myrområder sørvest for Ølshavden (809 moh) og Grønknuppen (674 moh). Flere mindre tilsigsgreiner renner i relativt bratt og kupert terreng forbi Rogstadvøllan, og danner etter hvert Hansbakkbekken, som flater betydelig ut de siste 7-800 meter før munning til Gaula ved Handkleva.

Vannkvalitet: Hansbakkbekken, nedre del før munning til Gaula, ble prøvetatt en gang i 2011, på middels vannføring. Vannprøveverdiene klassifiserer vannforekomsten til Svært god mht. Tot-P, og Tot-N. Innholdet av TKB plasserer vannforekomsten i tilstandsklassen God.

Bunndyr: Det ble på prøvetakingstidspunktet registrert anslagsvis 17 EPT-~~taxa~~ på stasjonen i Skårvollbekken, hvorav hhv. 5 døgn-, 9 stein- og 3 vårfluet~~taxa~~.

Bunndyrfaunaen viser ingen tegn til eutrofiering og avviker lite fra forventet naturtilstand. Følsomme ~~taxa~~ registreres med tilfredsstillende forekomster. Det biologiske mangfoldet av EPT er tilfredsstillende. Bunndyrfaunaen består av 7 EPT-~~taxa~~ i tillegg til 10 EPT-~~taxa~~ i tillegg til 10 EPT-~~taxa~~.

Gjennomføringsfase

- Viktig med tett oppfølging
- Involver
- Tenk kunnskapsformidling
- Samarbeid
- Bruk media!!

Biolog Lise Hatten er vannområdekoordinator i Gaula og Neuvassdraget. Hun fortalte Øya-devene hvordan vannprøver blir tatt.

Stein og grus skal gi gode levevilkår for Enganbekken på Støren. Fra venstre: Mina Osen, Kristin Kjetthammer, Thea Korneliusen, Ilene Marie Johnson og Rønnaug Sæther.

Rune Krugdahl er leder i Orkla Felleforvaltning, og synes bekkestaurering i Gaula er så interessant at han tok en tur for å se på og hjelpe til. Her sammen med Torstein Rognes, leder i Gaula Fiskeforvaltning.

Skaper nytt liv i Enganbekken

Mange års arbeid viser at det nytter å legge til rette for sjøørreten.

SJØØRRET KOMMER

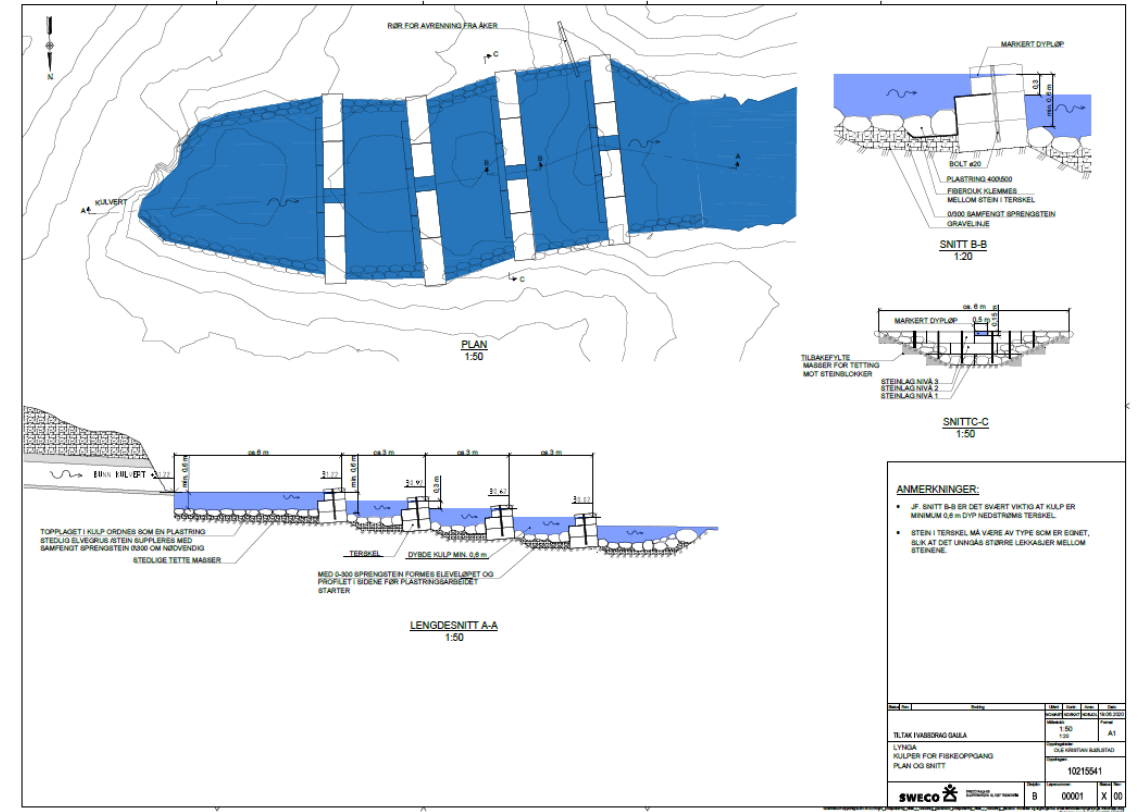
Flere trauer for sjøørreten når den skal opp i sin barndoms elv for å gyte. Sjøl om bekken er liten vet fiskene nøyaktig hvor den skal svømme av. Enganbekken på Støren er under 10 meter bred, det betyr nemlig at i Gaula. Men fiskene er en haring og flommer fram. Det er menneskeskapte hindringer som er den største utfordringen.

Bekkerne blokkeres

Noen steder har vegbygging og anleggsarbeid lagt bekken i rør, hvor valmtommer ut i tett fall. Da kommer ikke sjøørreten opp. Plant som har flittet seg

Bygg lokal entrepenørkompetanse !!

Lynga

Utfordringer

Har du fått de nødvendige tillatelsene fra f.eks. kommune og statsforvalter?

☒ Ja

☐ Nei

- Uheldig med Statsforvalteren som tiltakshaver.
- Søknadsprosesser så omfattende at de krever spesialkompetanse.
- Ikke samsvar mellom tiden et prosjekt tar og rapporteringsfrist på finansiering. Dette fører til at man bygger for å imøtekomme frister og ikke når det er hensiktsmessig.
- Ny ordning fra MD krever at prosjekt skal være godkjent før søknad kan sendes. Hva med kostnadene frem til søknad?
 - Ny ordning vil i realiteten kreve to søknadsprosesser uten garanti for gjennomføring.
- Vi må ikke komme i den situasjonen at «Naturrestaureringens tiår» blir «Saksbehandlernes tiår»

Oppsummering

- Store utfordringer med fysisk forringelse
- I prosess med tiltak i Gaula
- Kombiner tiltak og kunnskapsformidling
- Tenk involvering
 - Påvirker (etabler avtaler)
 - Myndigheter
 - Grunneier
 - Skole/ frivillige/ jeger og fisk
- Legg planer for oppfølging og vedlikehold

Takk for oppmerksomheten!

Ta kontakt for spørsmål:

E-post: torstein@gaula.no

Telefon: 90597904

